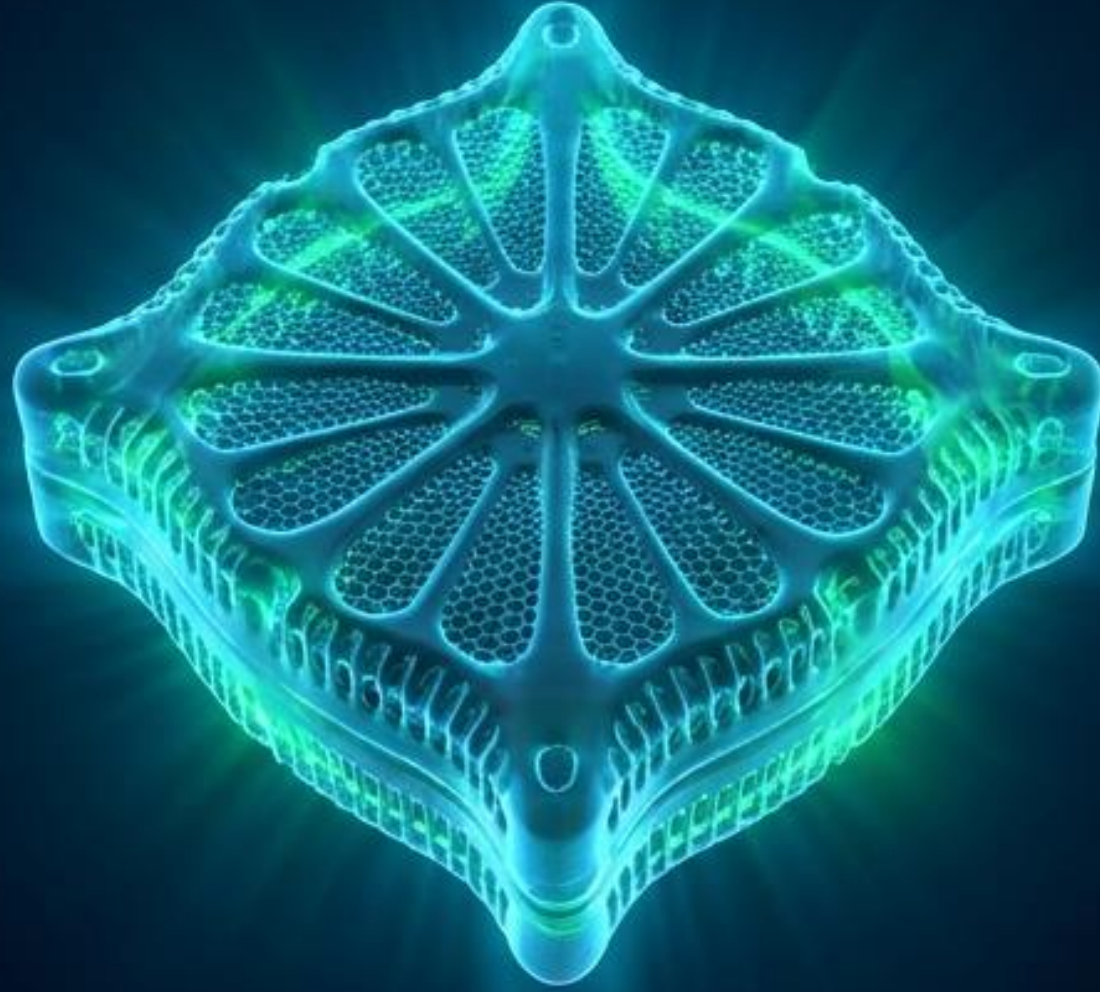

Alglerin Dünyası: Morfolojiden Modern Sistematiğe

Fotosentetik Polifiletik Organizmaların Evrimi, Biyolojisi ve
Taksonomik Matrisi

Alg Nedir? Thallophyta'nın Biyolojik Sınırları

Gerçek Bitkiler (Cormophyta)

Kök

Gövde

Yaprak

İletim Demeti

Kök

Fotosentetik ve çoğunlukla sucul polifiletik organizmalardır.

Tallus Tabanı

Sap

Yaprak benzeri lamina

İletim demeti
(Vasküler doku)

YOK

Tallus Tabanı

Klorofil-a pigmenti tüm fotosentetik formlarda evrensel olarak bulunur.

Gerçek kök, gövde ve yaprak farklılaşması yoktur; vücut yapısı Tallus (Thallus) olarak adlandırılır.

İletim demetleri (vasküler doku) ve embriyo evresi bulunmaz.

Habitat ve Ekolojik Dağılım: Su Sütunundan Ekstrem Ortamlara

Yüzey Suları

(Fitoplanktonik Formlar)

Su akıntılarıyla sürüklenen serbest mikroskobik algler. Okyanusların birincil üreticileri.

Tatlı Su ve Nemli Karasal Ortamlar

Göller, nehirler, ağaç kabukları ve nemli toprak yüzeyleri.

Zemin ve Kayalıklar (Bentik Formlar)

Substrata (zemin, kaya, kabuk) tutunarak yaşayan makroskobik tallus yapıları.

Ekstrem Habitatlar

Termal kaplıcalar, buzul yüzeyleri (kriyofilik algler) ve hiper-tuzlu göller (halofilik formlar).

Tallus Morfolojisi I: Tek Hücreden Kolonizasyona

1. Tek Hücreli Formlar

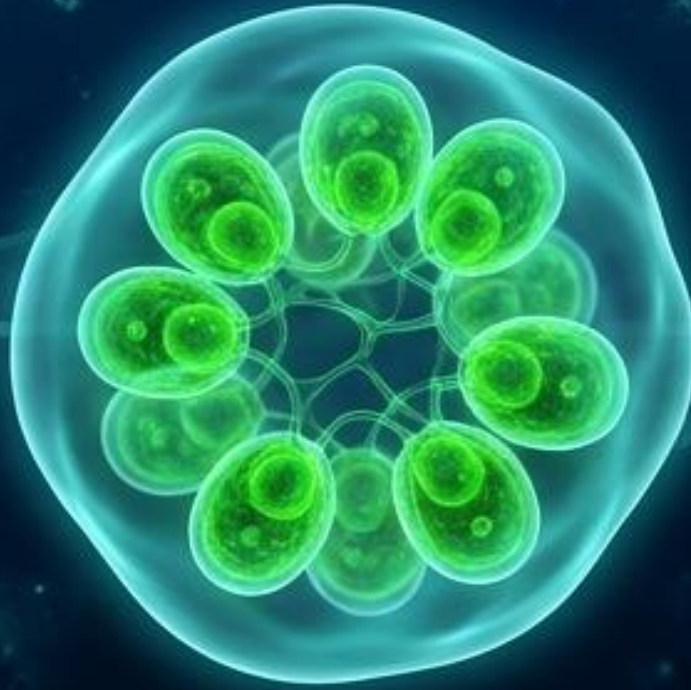
Hareketli (Kamçılı):
Chlamydomonas

Hareketsiz (Kokkoid):
Chlorella

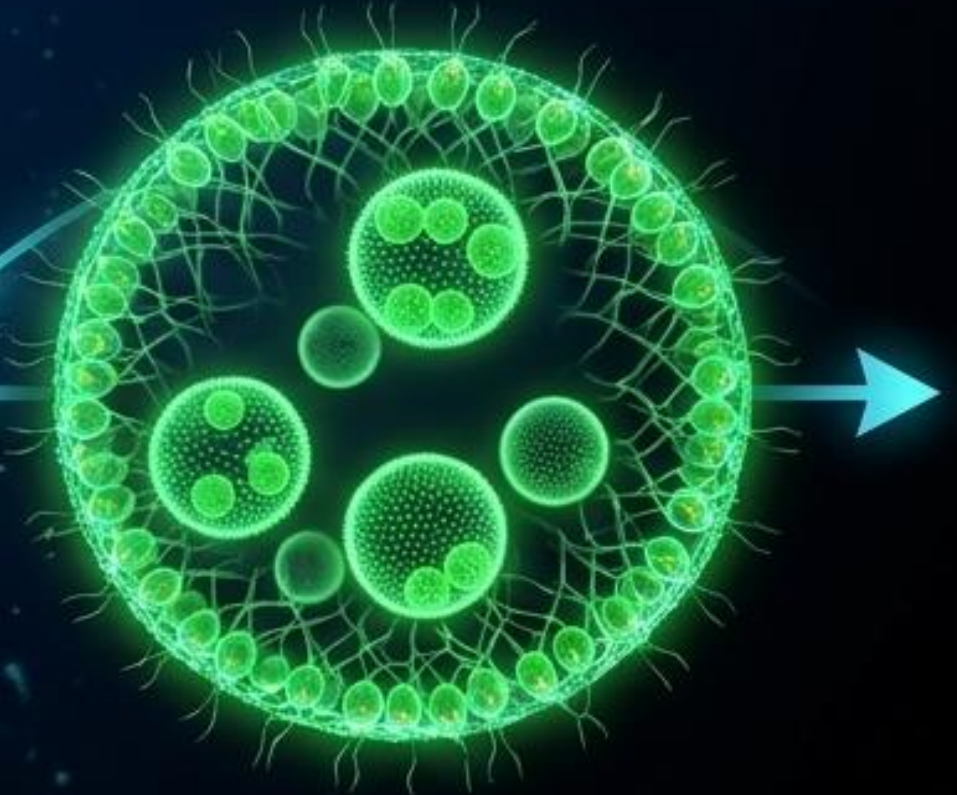
2. İlkel Koloniler

Gonium ve Pandorina:
Hücrelerin jelatinimsi bir kılıf içinde bir araya gelmesiyle oluşan basit hücre kümeleri.

3. İleri Düzey Koloniler (Sönobyum)

Volvox:
İş bölümü (üreme ve somatik hücreler) gösteren, yüzlerce hücreden oluşan küresel, kompleks, hareketli koloniler.

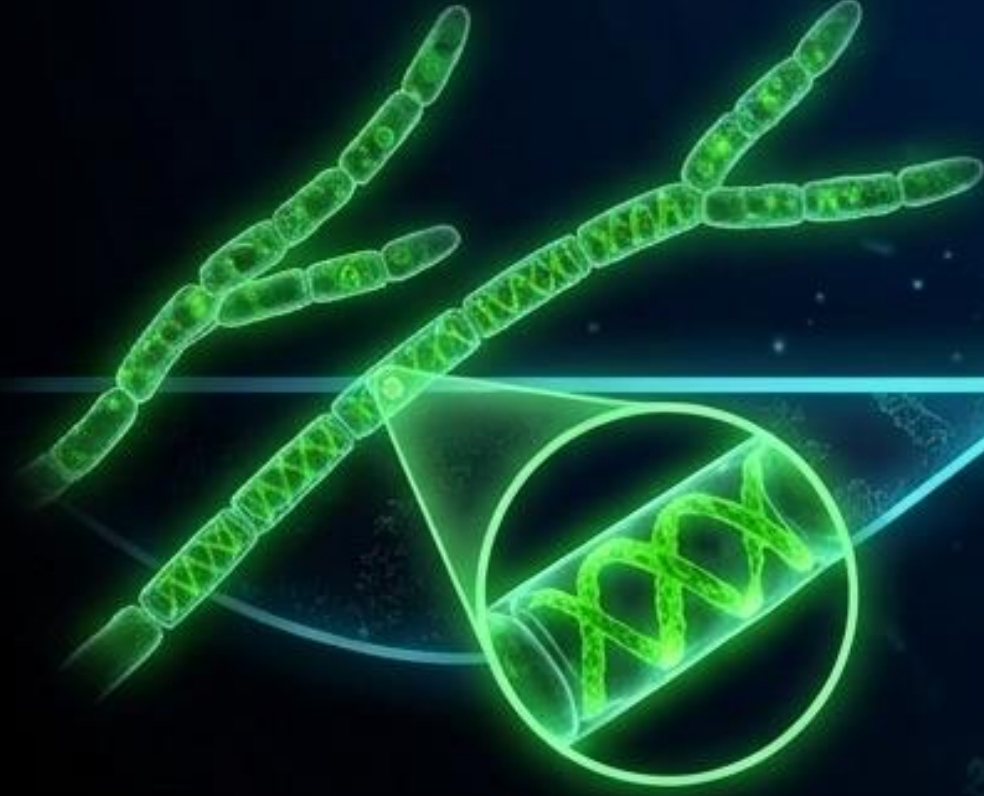

Tallus Morfolojisi II: İpliksi Yapılardan Makroskobik Dokulara

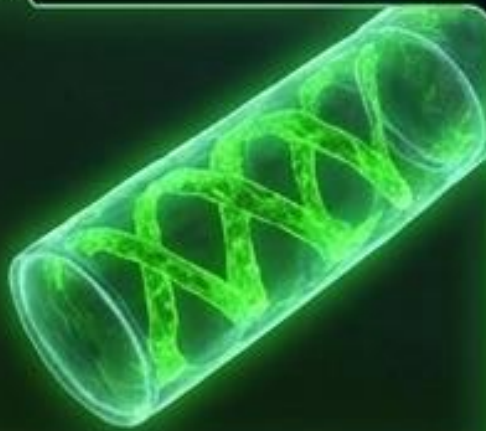
4. Filamentöz (İpliksi) Formlar

5. Sifonal (Sönositik) Formlar

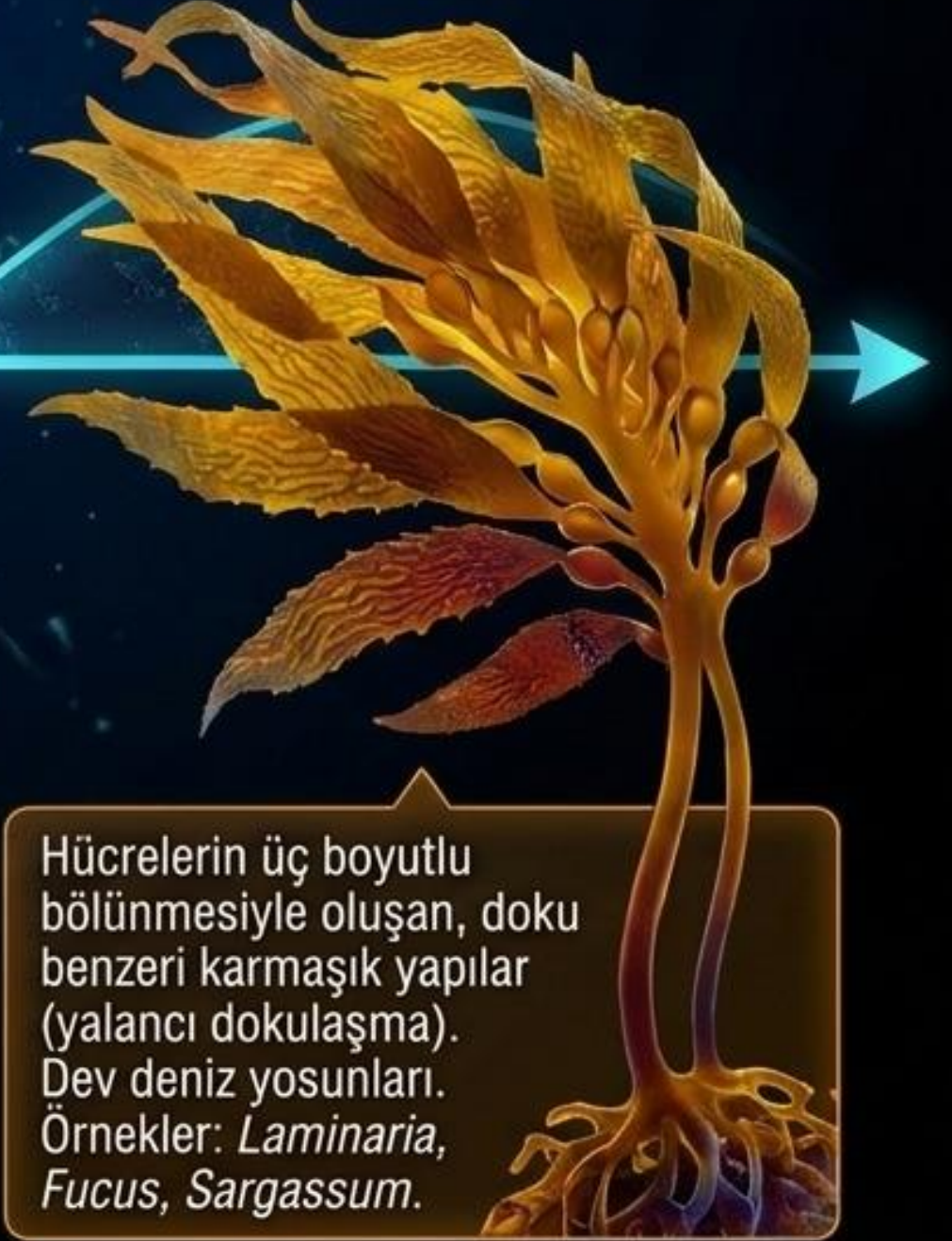
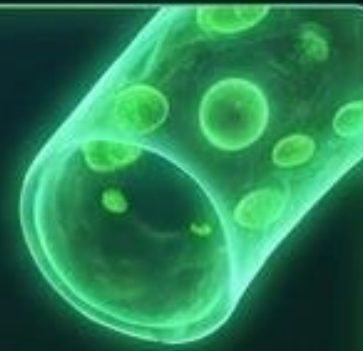
6. Parenkimatik (Dokulaşmış) Formlar

Uca uca eklenmiş hücre dizileri. Dallanmış veya dallanmamış olabilir. Örnekler: *Spirogyra*, *Zygnema*, *Ulothrix*.

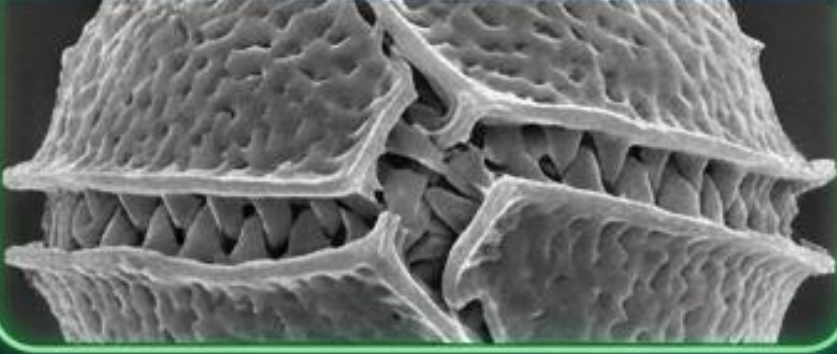
Hücreler arası çeperlerin (septum) erimesiyle oluşan, devasa çok çekirdekli tüpsü yapılar. Örnekler: *Vaucheria*, *Caulerpa*.

Hücrelerin üç boyutlu bölünmesiyle oluşan, doku benzeri karmaşık yapılar (yalancı dokulaşma). Dev deniz yosunları. Örnekler: *Laminaria*, *Fucus*, *Sargassum*.

Biyokimyasal Zırh: Hücre Duvarı Çeşitliliği

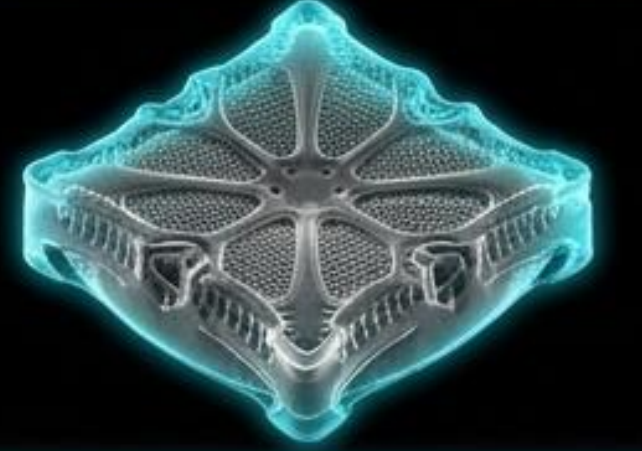
Selüloz: Birçok ökaryotik algin temel yapı taşı (Örn: Yeşil algler). Dinoflagellatlarda zırhlı selüloz plakalar (Teka) şeklinde organize olur.

Aljinik Asit: Kahverengi alglerin (Phaeophyta) hücre duvarında bulunan esneklik sağlayan polisakkarit.

Silika (SiO₂) - Biyomineralizasyon: Diatomlarda (Bacillariophyta) birbirine geçen iki kapaklı, cam benzeri sert frustül yapısı.

Agar ve Karrageenan: Kırmızı alglerin (Rhodophyta) endüstriyel öneme sahip, jelatinimsi matriks polisakkaritleri.

Metabolik Kasa: Karbonhidrat Depo Stratejileri

Fotosentetik Pigmentler ve Işık Spektrumu Dağılımı

Klorofiller (a, b, c, d): Sığ sular.
Yeşil Algler (Chlorophyta) klorofil a ve b ile kırmızı/mavi ışığı maksimum kullanır.

Karotenoidler (Fukoksantin, β-karoten): Orta derinlik.
Kahverengi Algler (Phaeophyta) ve Diyatomlar. Fukoksantin, gruba karakteristik altın/kahverengi rengini verir.

Fikobiliproteinler (Fikoeritrin, Fikosiyanin): Derin sular.
Kırmızı Algler (Rhodophyta), fikoeritrin pigmenti sayesinde derin denizlere ulaşan mavi-yeşil ışığı yakalayarak fotosentez yapabilir (Derinlik adaptasyonu).

Kloroplast Evrimi: Primer ve Sekonder Endosimbiyoz

Aşama 1: Primer Endosimbiyoz

Heterotrof bir ökaryotun, fotosentetik bir siyanobakteriyi yutması.
Sonuç: 2 Zarlı Kloroplast.
Evrimsel Hat: Archaeplastida (Kırmızı Algler, Yeşil Algler).

Aşama 2: Sekonder Endosimbiyoz

Başka bir heterotrof ökaryotun, primer endosimbiyoz geçirmiş bir algi yutması.
Sonuç: 3 veya 4 Zarlı Kloroplast.
Kalıntı çekirdek (Nükleomorf) görülebilir.
Evrimsel Hat: SAR Kladi (Kahverengi Algler, Diyatomlar, Dinoflagellatlar) ve Excavata (Euglenoidler).

Kinetik Mimari: Kamçı (Flagella) Yapısı ve Dizilimi

Sol Panel - Morfolojik Tipler

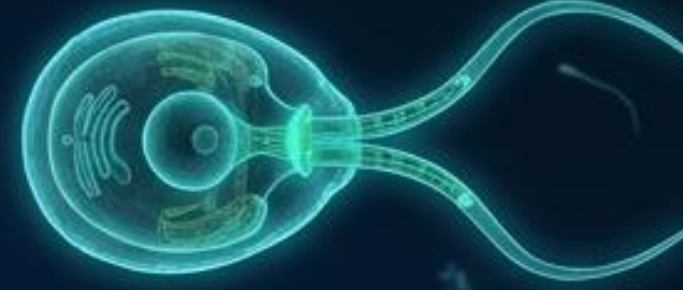

Akronematik (Tüy­süz) Kamçı:
Yüzeyi pürüzsüz, kırbaç benzeri standart kamçı (Whiplash).

Plevronematik (Tüylü) Kamçı:
Yüzeyinde hareketi yönlendiren tinsel (mastigonem) yapılar bulunur.

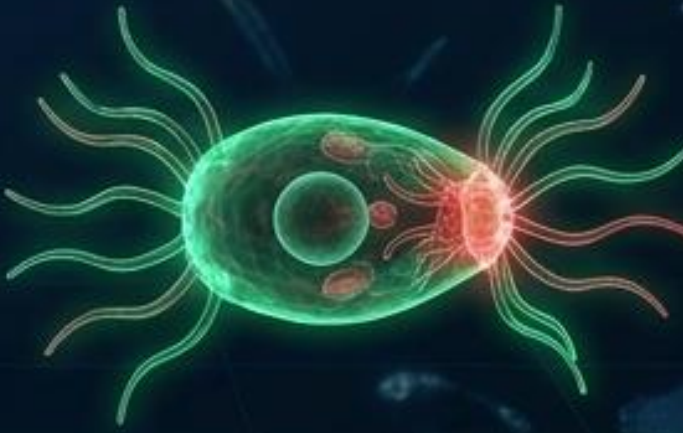
Sağ Panel - Organizasyon Tipleri

İzokont: Eşit uzunlukta ve yapıda iki kamçı (Örn: Chlamydomonas).

Heterokont: Farklı uzunluk ve yapıda (biri tüylü, biri tüysüz) iki kamçı (Örn: Kahverengi algler, Diyatom spermeleri).

Stefanokont: Hücrenin bir ucunda taç şeklinde dizilmiş çok sayıda kamçı.

Yaşam Döngüsü Stratejileri I: Eşeysiz Üreme

Bölünme (Fizyon):
Tek hücrelilerde doğrudan
ikiye ayrılma.

**Parçalanma
(Fragmentasyon):**
İpliksi veya makroskopik
tallusun koparak yeni
bireyler oluşturmaları.

Zoospor:
Kamçılı, hareketli, suda
yüzerek yeni alanlara
kolonize olan çıplak
sporlar.

Aplanospor: İnce çeperli,
kamçısız ve hareketsiz
sporlar.

Otospor: Ana hücrenin tam
bir kopyası (minyatürü)
şeklinde gelişen hareketsiz
sporlar (Örn: Chlorella).

Akinet: Zorlu çevre
koşullarına dayanıklı, kalın
çeperli, besin depolamış
dinlenme hücreleri
(Özellikle Cyanophyta'a'
da).

Yaşam Döngüsü Stratejileri II: Eşeyli Üreme ve Gamet Evrimi

İzogami (İlkel Form)

Şekil ve büyüklük bakımından tamamen aynı (morfolojik olarak ayırt edilemeyen) iki hareketli gametin birleşmesi.

Anizogami (Geçiş Formu)

Şekil olarak benzeyen ancak boyut olarak birbirinden farklı iki gametin birleşmesi (Mikrogamet ve Makrogamet).

Oogami (İleri Düzey Form)

Büyük, hareketsiz, bol besin depo eden dişi gamet (Yumurta/Oosfer) ile küçük, hareketli erkek gametin (Sperm/Anterozoit) birleşmesi. Yüksek yapıli bitkilere giden evrimsel adımdır.

Jenerasyon Dinamikleri: Alglerde Yaşam Döngüsü Tipleri

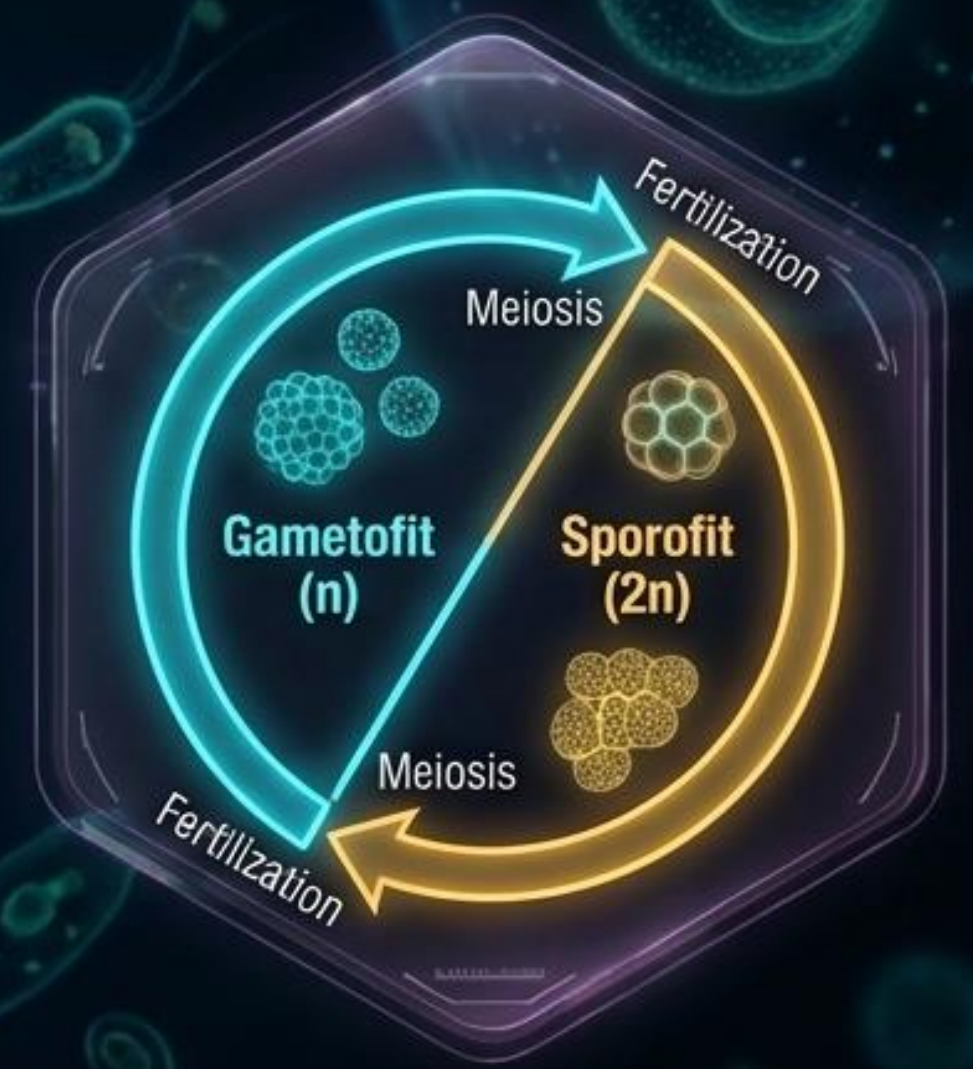
Haplontik Döngü

Yaşam döngüsünün büyük bir kısmı haploid (n) evrede geçer. Sadece zigot diploiddir (2n) ve hemen mayoz geçirir.

Diplontik Döngü

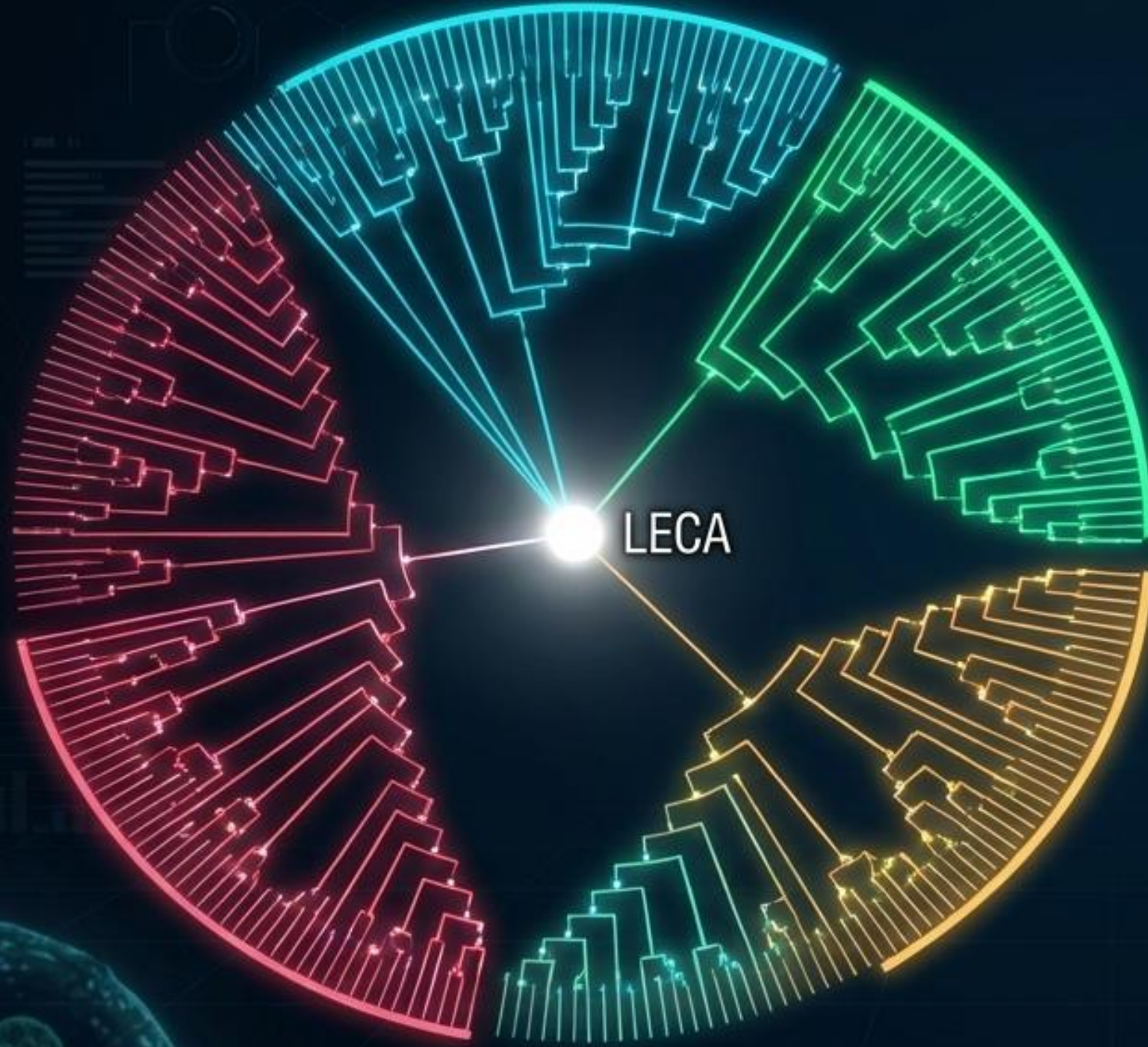
Yaşam döngüsünün büyük bir kısmı diploid (2n) evrede geçer (Örn: Fucus). Sadece gametler haploiddir (n). Diatomlarda da yaygındır.

Haplodiplontik Döngü (Döl Almaşığı)

Çok hücreli haploid (Gametofit) ve çok hücreli diploid (Sporofit) evrelerin birbirini izlemesi. İzomorfik: Morfolojik olarak aynıdır. Heteromorfik: Morfolojik olarak tamamen farklıdır.

Alg Sistematiğine Genel Bakış: Klasikten Moderne Geçiş

Eski Paradigma

Algler, bitki benzeri özellikleri nedeniyle tek bir homojen grup (Protophyta) olarak değerlendirilirdi.

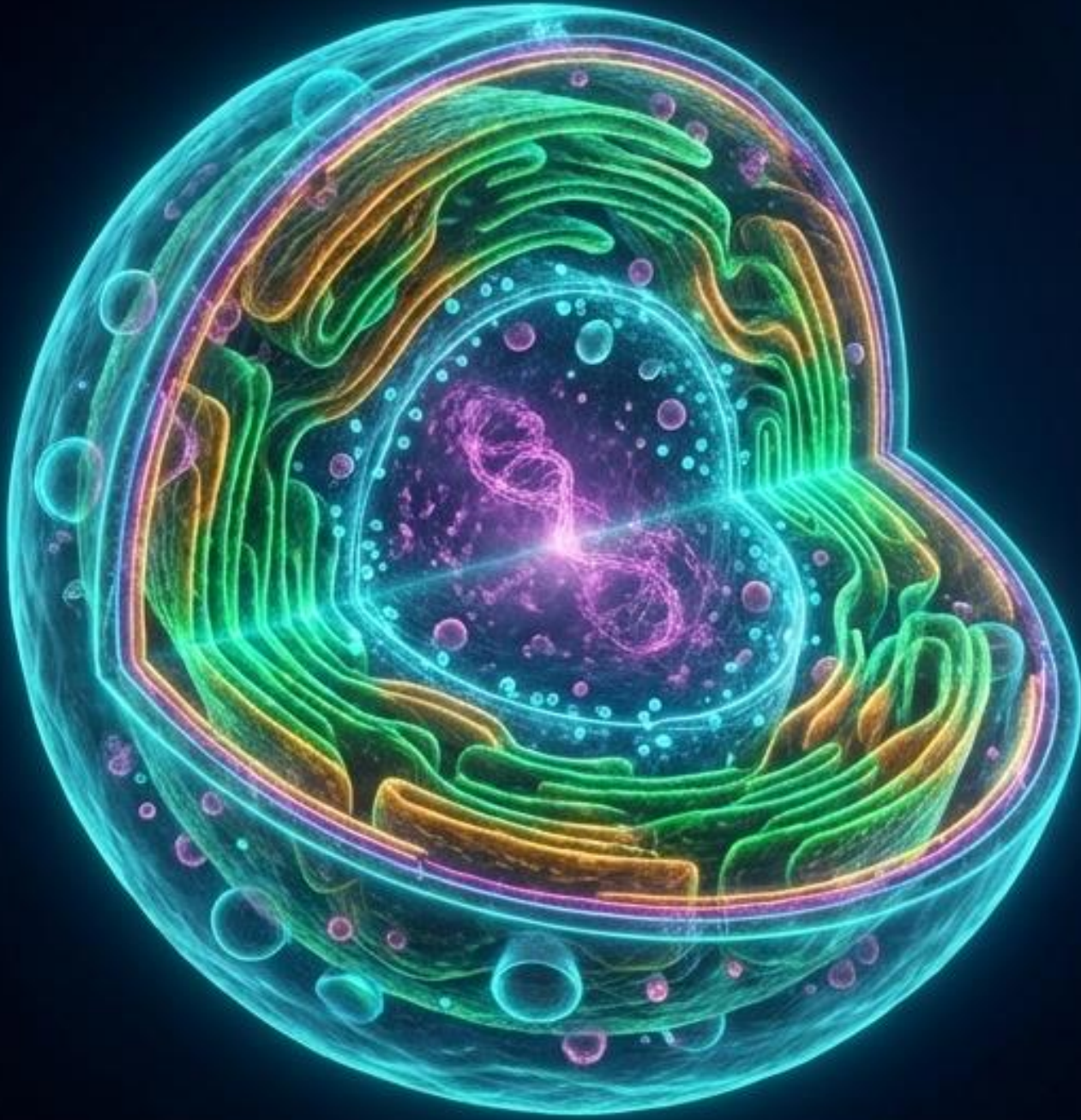
Yeni Moleküler Paradigma

DNA sekanslaması ve ultrastrüktürel analizler, alglerin ağacın çok farklı dallarında bağımsız olarak evrimleştiğini (Polifiletik) kanıtlamıştır.

Supergrup Modeli

Modern taksonomide fotosentetik ökaryotlar temel olarak Archaeplastida, SAR Kladi ve Excavata süpergrupları içinde dağılmıştır.

Prokarotik Algler: Evrimsel Temel

Takson: Cyanobacteria / Cyanophyta
(Mavi-Yeşil Algler)

Biyolojik Mimari: Zarla çevrili çekirdek ve organelleri (kloroplast, mitokondri) **yoktur**. Klorofil-a ve fikosiyenin/fikoeritrin pigmentleri sitoplazmadaki **tilakoid** zarlara serbestçe tutunmuştur.

Ekolojik Rol: Yeryüzündeki ilk **oksijen** üreten organizmalardır. Kloroplastların evrimsel atalarıdır (**Endosimbiyoz**).

Üreme: Sadece eşeysiz ürerler (**Bölünme, akinet**). Hareketli hücreleri veya kamçıları kesinlikle bulunmaz.

Ökaryotik Algler I: Archaeplastida Süpergrubu

Evrimsel Karakteristik: Primer endosimbiyoz (siyanobakteri yutulması) ile kazanılmış 2 zarlı kloroplasta sahip ana evrimsel hattır. Kara bitkilerinin atalarını barındırır.

Chlorophyta (Yeşil Algler)

Klorofil *a* ve *b* içerir.
Depo maddesi
kloroplastta nişastadır.
Kara bitkilerine en yakın
akraba gruptur (Özellikle
Charophyta).

Rhodophyta (Kırmızı Algler)

Klorofil *a* ve fikobilinleri
(fikoeritrin) içerir.
Denizlerin
derinliklerinde yaşarlar.
Yaşam döngülerinde
hiçbir evrede kamçılı
hücre bulunmaz.

Ökaryotik Algler II: SAR Kladi (Heterokontlar ve Alveolatalar)

Evrimsel Karakteristik: Kırmızı alglerin sekonder endosimbiyozla yutulması sonucu ortaya çıkan, ekolojik olarak muazzam çeşitliliğe sahip devasa takson. Kloroplastları 3-4 zarlıdır.

Stramenopiles (Heterokontophyta)

Karakteristik tüylü ve tüysüz (heterokont) iki kamçı taşırlar.

Phaeophyta (Kahverengi Algler):

Dev deniz yosunları (Kelp).
Klorofil a, c ve fukoksantin.

Bacillariophyta (Diyatomlar):

Silis hücre çeperli (frustül)
fitoplanktonik üreticiler.

Alveolata

Zar altı kesecikleri (alveol) bulunur.

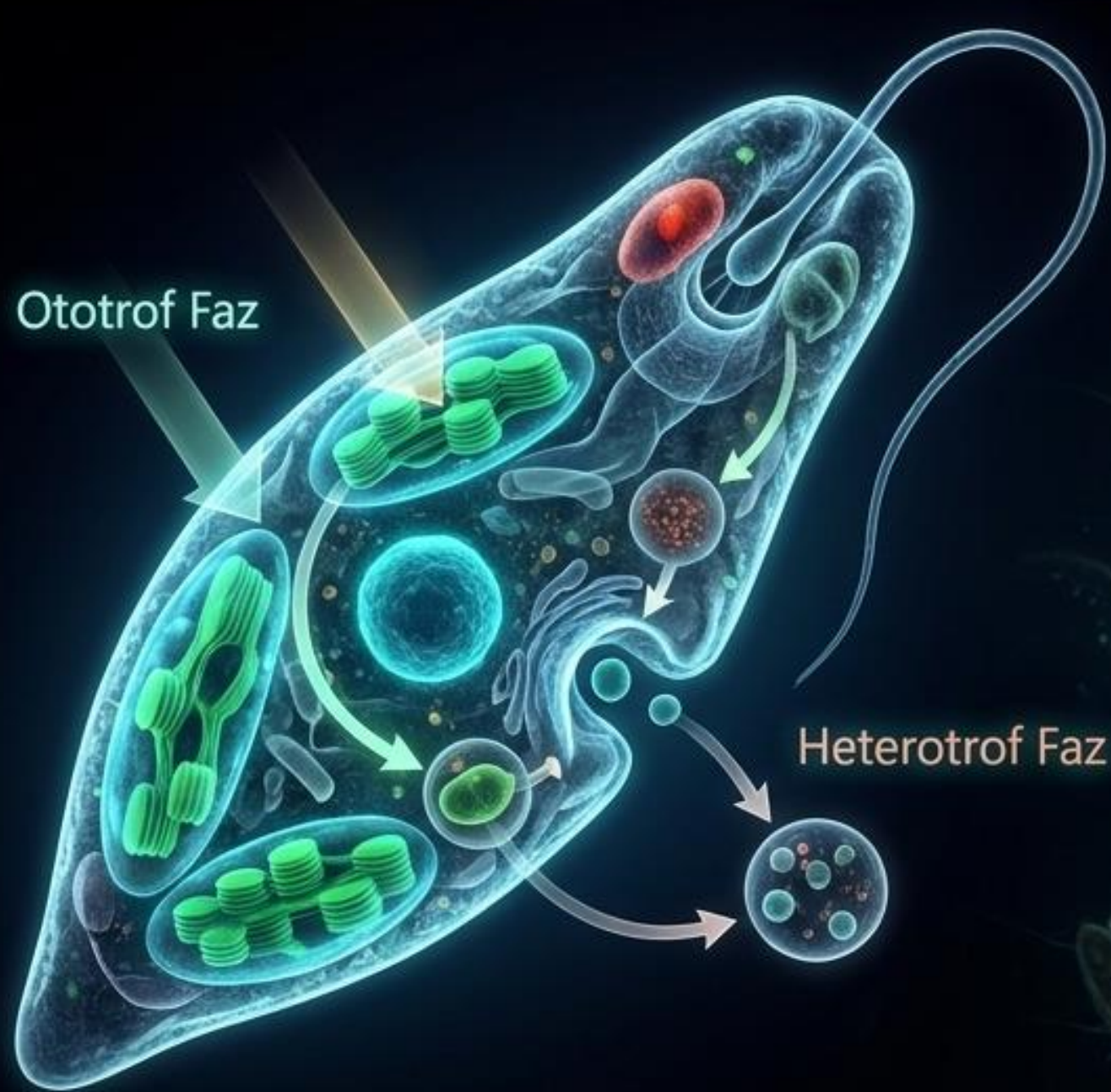

Dinophyta (Dinoflagellatlar):

Çoğu zırhlı (teka), iki kamçılıdır.
Kırmızı gelgit (Red tide)
toksisitelerinin ana sorumlularıdır.

Ökaryotik Algler III: Excavata ve Incertae Sedis Gruplar

Euglena gracilis ve Miksotrofi: Işık varlığında fotosentez, karanlıkta beslenme oluşu ile partikül alımı.

Excavata Süpergrubu (Euglenophyta)

Evrimsel Biyoloji: Yeşil alglerin sekonder endosimbiyozu ile kloroplast kazanmışlardır (3 zarlı kloroplast).

Miksotrofi: Beslenme olukları vardır. Işık varlığında fotosentez (ototrof), karanlıkta fagositoz/osmotrofi (heterotrof) yapabilen esnek organizmalardır (Örn: *Euglena gracilis*).

Yapısal Özellik: Hücre duvarı yoktur; esneklik sağlayan protein yapılı Pelikula şeritleri bulunur. Depo maddesi Paramylon'dur.

Diğer Bağımsız Fotosentetik Hatlar

Haptophyta (Kokkolitoforlar): Kireç taşı (CaCO_3) kabuklu deniz fitoplanktonları. İklim döngüsünde karbon yutucu olarak kritiktir.

Cryptophyta: Nükleomorf (kalıntı çekirdek) taşıyan, evrimsel biyolojinin kilit gruplarından.

Master Taksonomi ve Tanı Matrisi

Takson	Süpergrup	Pigmentler	Depo Maddesi	Hücre Duvarı	Kamçı Yapısı
Cyanophyta	Prokaryot	Klorofil a, Fikobilin	Siyanofise Nişastası	Peptidoglikan	Yok
Chlorophyta	Archaeplastida	Klorofil a, b	Nişasta	Selüloz	İzokont
Rhodophyta	Archaeplastida	Klorofil a, Fikobilin	Floridean Nişastası	Selüloz, Agar, Karrageenan	Yok
Phaeophyta	SAR	Klorofil a, c, Fukoksantin	Laminarin, Manitol	Selüloz, Aljinik Asit	Heterokont
Bacillariophyta	SAR	Klorofil a, c, Fukoksantin	Krizolaminarin	Silika (Frustül)	Sadece spermde tüylü
Dinophyta	SAR	Klorofil a, c	Nişasta	Selüloz plakalar (Teka)	Biri enine biri boyuna 2 kamçı
Euglenophyta	Excavata	Klorofil a, b	Paramilon	Pelikula (Çeper yok)	Biri uzun biri kısa 2 kamçı